

VICTOR HUGO

Gavroche și Cosette

Fragmente din romanul „Mizerabili”

Traducere de Olga Monta

Repere biobibliografice de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

<i>Adolescența adolescentului de pretutindeni</i> (Lucian Pricop) ..	7
Gavroche.....	11
Cosette	51

Adolescența adolescentului de pretutindeni

Citit mai degrabă în perioadele de vacanță și, poate tocmai de aceea, ieșit din lista scriitorilor la modă Victor Hugo și-a câștigat, cel puțin în cultura română, statutul de scriitor-formator. Nu e vorba despre experiența inițiatică transferată de structurile de tip *bildungs* pe care le au mai toate romanele lui Hugo. Nu e vorba numai despre asta, ci cu precădere despre inițierea în comunicarea literară, sintagmă care definește acea formulă „magică” prin care ni se vorbește despre lucruri pe care, de altfel, le cunoaștem dar nu avem acces la cuvintele care să le numească. Tocmai de aceea, procesul de canonizare a textelor în cazul lui Victor Hugo presupune o istoricitate specială, un tip de acumulări de semnificații care se petrec cu fiecare generație, cu fiecare nou lector. Acesta este și resortul intim pentru care succesul unui spectacol muzical inspirat din *Mizerabilii*, care se joacă fără încetare din 1985 la Londra, scoate din șablonul romantismului un text al marelui romantic francez.

Aceasta este doar una dintre multiplele „actualizări”, „localizări” ale unui roman, care, deloc surprinzător, a depășit ca notorietate numele autorului său. Este acea anonimizare pe care o trăiesc unele capodopere, iar apariția în 1862 a romanului *Mizerabilii* avea să abolească formule românești încorsetante, schemele care simplificau compozițional structurile narrative. În *Mizerabilii* se regăsesc elemente de frescă, de foileton, de intrigă

socială și de evocare istorică. Asumându-și o revoluționare a genului, Hugo regizează încă de la apariție un altfel de destin, unul planetar, reușind prima mondializare... o mondializare literară. *Mizerabilii* este primul roman din istoria literaturii universale care a beneficiat de o lansare mondială: el a apărut în același timp la Paris, Bruxelles, New York și Rio de Janeiro, succesul său fiind de altfel planetar și imediat. Iar la ora aceea, romanul i-a adus lui Victor Hugo venituri importante: numai avansul a fost de 300.000 de franci aur.

Gavroche și Cosette reprezintă o adaptare pentru copii a unui episod din roman, prefacere necesară dat fiind faptul că *Mizerabilii* poate fi o carte pentru copii, în măsura în care complexul narativ (cadru istoric, personaje preluate din trepidațiile vieții napoleoniene, turpitudinile multiple ale vieții social-politice ale vremii) nu se mai acordă cu orizontul de competențe ale preadolescentului de azi. Totuși, (foarte) tânărul cititor poate intra în posesia unor elemente de atmosferă și caracterologie hugoliene prin lectura acestei forme rezumative, care nu e doar un erzaț al *Mizerabililor*.

Cele două povestiri pline de sensibilitate descriu viața unui băiat din Parisul care „stătea pe butoiul cu praf de pușcă“ al revoluțiilor europene de la 1848, și pe cea a unei orfane lăsate în grija unei familii care o exploatează. Scrierile au o notă tragică iar descrierile prezintă lectura sub forma unor imagini pline de culoare.

Gavroche, un băiat inimos, lăsat pe străzi de familia sa, mai mereu flămând dar vesel și zglobiu, sfârșește sub gloanțele autorităților pe baricadele revoluției, în timp ce biata Cosette, tratată fără milă de Thenadieri va fi salvată de un străin misterios, care este de fapt tutorele său, desemnat prin testament de Fantina, mama sa care a murit de tuberculoză.

Așa spusă, în două paragrafe, povestea celor doi copii pare o parte oarecare din lista lungă de prototipuri literare ieșite din comun prin destin. Totuși, Gavroche nu este doar *le gamin de Paris*,

ci puștiul care valorizează ideea de adolescent excepțional, iar excepționalitatea sa constă tocmai în trăsătura biologică: adolescența. Astfel, Gavroche a ieșit din costumul său (uneori burlesc) de revoluționar și a îmbrăcat hainele oricărui adolescent. La fel și Cosette: din copila mal-tratată de „părinții de împrumut“ s-a prefăcut în tână abuzată emoțional, care-și recapătă echilibrul grație iubirii.

În felul acesta, *Gavroche și Cosette* nu este despre adolescenții francezi din trecut, ci despre adolescența adolescentului de pretutindeni și din toate vremurile.

Lucian Pricop